

Tiekartta kaupallisen kalastuksen vihreään siirtymään 2025-2050

Timo Ruokonen, Tapio Keskinen & Antti Kytölä,
Luonnonvarakeskus

Jussi Aaltonen, Kalle Hakonen, Tuomas Salomaa &
Kari T Koskinen, Tampereen yliopisto

Jari Setälä, Suomen kalatalouskehitys

Sisällys

1. Vihreän siirtymän tavoitteet ja lähtötilanne
2. Kalastusalusten energiatehokkuuden parantamisen vaihtoehdot
3. Kalastajien näkemyksiä esitetyistä energiavaihtoehdoista
4. Tiekartta kaupallisen kalastuksen vihreään siirtymään 2025-2050

Vihreän siirtymän tavoitteet ja lähtötilanne

Vihreän siirtymän tavoiteaikataulu

2030: Suomen kasvihuonekaasujen päästöjen laskeminen 60 %:lla verrattuna vuoteen 1990

2035: Suomen kansallinen tavoite olla kokonaan hiilineutraali, päästöt vähenevät edelleen tästä eteenpäin

2050: EU:n tavoite olla kokonaan hiilineutraali kalastus- ja vesiviljelyala mukaan lukien

Vihreä siirtymä on muutos kohti ekologisesti kestäväää taloutta ja kasvua, joka ei perustu luonnonvarojen ylikulutukseen ja fossiilisiin polttoaineisiin.

Energian käyttö kalastuksessa tällä hetkellä

- I-ryhmän kaupallisia kalastajia oli Suomessa vuoden 2023 lopulla noin 760. Lisäksi kaupallista kalastusta harjoitti reilu 3000 sivutoimista II-ryhmän kalastajaa.
- Aktiivisia kalastusaluksia oli noin 1150 kpl vuonna 2024. Näistä pääosa oli pieniä aluksia. Yli 12 metrisiä aluksia oli vain 38.
- Pienillä aluksilla kalastetaan rannikoiden tuntumassa, saaristoissa ja sisävesillä. Niiden polttoaineena käytetään bensiiniä tai dieseliä.
- Pääosa saaliista saadaan isoilla troolialuksilla. Niissä on suurin polttoainekulutus, ja ne käyttävät dieseliä.
- Kalastusalusten CO₂ päästöjä täytyy laskea vuoteen 2030 mennessä 30% ja 100% vuoteen 2050 mennessä.

Kalastusalusten vihreän siirtymän vaihtoehdot

Energiatehokkuuden parantaminen nykykalustolla

- Energiatehokkuuden parantaminen voi tuoda kustannustehokkaita ratkaisuja päästöjen laskemiseen lyhyellä aikavälillä
- Nykyisen toiminnan operatiivinen kehittäminen
  - Toiminnanohjauksen datalähtöinen suunnittelu ja optimointi esimerkiksi tekoälypohjaisten työkalujen avulla
  - Toimintamallien muuttaminen, esimerkiksi parvitoiminta ja kuljetusalukset yritysyhteistyönä
- Aluksen energiatehokkuuden parantaminen
  - Tehokas kulunvalvonta sekä ajantasainen huolto- ja korjaustoiminta
  - Tekniset ratkaisut energiankäytön tehostamiseen
- Kalastukseen liittyvät tekniset pyydys- ym. apulaiteratkaisut
  - Tekniset ratkaisut esimerkiksi troolin vetovastuksen pienentäminen uusilla materiaaleilla

Tulevaisuuden vaihtoehtoiset energialähteet kaupallisessa kalastuksessa

- Biopolttoaineet
- Synteettiset polttoaineet
- Hybridi- ja akkusähkö
- Polttokennot
- Ydinreaktori
- Tuulivoima
- Aurinkoenergia

Biopolttoaineet

- Tuotetaan uusiutuvista biologisista raaka-aineista
- Hiilidioksidipäästöjä vähentäviä
- Biodiesel ja -etanoli sopivat ilman isompia muutoksia dieselmoottoreihin
- Raaka-aineiden saatavuus riippuu mm. maatalouden maankäytöstä ja jätteiden keräyksestä
- Korkeammat tuotantokustannukset

Esimerkiksi

- Bioetanoli
- Biometanoli
- Biodiesel
- Biokaasu
- Pyrolyysiöljy

Synteettiset polttoaineet

- Synteettiset polttoaineet tuotetaan sähköä hyödyntäen
- Ilmastoneutraaleja riippuen sähkön alkuperästä
- Voidaan käyttää useimmissa nykyisissä moottoreissa
- Vähentävät muita päästöjä
- Tuotantokustannukset korkeat
- Ei yhtä tehokas kuin suora sähkö
- Isot infrastruktuuri-investoinnit tarpeen

Esimerkiksi

- Synteettinen metanoli (emetanoli)
- Synteettinen bensiini ja diesel (efuel ja ediesel)
- Ammoniakki, NH_3 (eammoniakki)
- Synteettinen metaani (emetaani)
- Vety, H_2 (vihreä vety)

Sähköiset ratkaisut

Polttokennot

- Kemiallinen energia muutetaan puhtaasti sähköenergiaksi sähkökemiallisilla reaktioilla
- Hyvä hyötysuhde (40-60 %)
- Polttoaineena esim. vety, ammoniakki, metaani

Akut

- Isoissa aluksissa merenkulun määräysten mukaiset täyssähköiset järjestelmät isoja ja painavia: rajoittava tekijä riittävälle toimintasäteelle
- Pienemmissä aluksissa mahdollinen vaihtoehto sähköautoteknologiaa hyödyntäen

Hybridivoimalinjasto

- Sähköinen voimalinja saa energian suoraan tai akuston kautta muulla polttoaineella tehdystä sähköstä
- Polttokenno yhdessä akuston kanssa kiinnostava vaihtoehto
- Potentiaalinen ratkaisu jaksottaista kuormitusta vaativaan kalastukseen

Tuuli,- aurinko- ja ydinvoima

- Eivät ainakaan nyt vaihtoehtoja kalastusalusten kokoluokassa

Eri energialähteet soveltuvat eri alustyyppeihin

		Ratkaisun pisteytys		
		Perämoottorialus	Sisävesitroolari	Avomeritroolari
Dieselmoottori	Dieselpolttoaineet		24	24
	Biodieselpolttoaineet		23	23
	Bio- ja eMetaani		20	20
	eDiesel		23	23
	Bio- ja eMetanoli		20	20
	eAmmoniakki			11
	Dimetyylieetteri		14	14
	Etanolidiesel		19	19
	Vety		16	16
Ottomoottori	Bensiini E10/E5	24		
	Bio- ja eMetanoli	20		
	Etanoli E85	18		
	eFuel	22		
	Bio- ja eMetaani	19		
	Vety	16		
Hybridi	Sähkö+polttomoottori		21	21
Täyssähkö	Akku	18		
Polttokenno	Vety	16	16	16

Polttoaineiden ja energianlähteiden soveltuvuuden vertailu pisteyttämällä niiden eri ominaisuudet perinteisiin fossiilisiin polttoaineisiin verrattuna (Aaltonen ym. 2025).

Teknisiä sovelluksia eri alustyyppihin

Avomeritroolarit

Biodiesel ja eDiesel ovat vahvimmat vanhoihin aluksiinkin sovellettavissa tai asennettavissa olevat vaihtoehdot teho-tilavuus/-painosuhteensa vuoksi.

- Muiden vaihtoehtojen ongelma on polttoaineen vaatima suuri tilavuus tai itse voimalinjan koko ja paino
- Akkusähköisellä voimalinjalla ei saada isoille troolareille riittävää toimintasädetä

Sisävesi- ja rannikotroolarit

eDiesel ja biodiesel vahvimmat vaihtoehdot teho-tilavuus/-painosuhteensa vuoksi ja valmiiden kaupallisten ratkaisujen saatavuuden vuoksi.

- Kaasumoottorit, joita on teollisuusmoottoreina hyvin saatavilla valmiina kaupallisina ratkaisuina, ovat mahdollinen vaihtoehto, mutta haasteena polttoaineen vaatima suuri tilavuus.
- Akkusähköisellä voimalinjalla riittävän toimintasäteen saavuttaminen on ongelma
- Polttokennoon tai polttomoottoriin perustuva hybridivoimalinja mahdollinen vaihtoehto

Perämoottorialus

Akkusähköinen voimalinja ja suorat bensiinin korvaajat ovat vahvoja vaihtoehtoja.

- Valmiita kaupallisia vaihtoehtoja tulee markkinoille koko ajan. Toiminta-aika ja säde ovat ongelmia vielä tulevaisuudessakin
- Bioetanoli on mahdollinen, mutta valmiita kaupallisia ratkaisuja tuskin tulee markkinoille ja polttoaineen saatavuus on haastavaa. Jälkiasennusratkaisuna kuitenkin helppo samaan tapaan kuin autoissakin

Voimalinjojen kustannusvertailu

Suhteellinen polttoainekustannus eri voimalinjavaihtoehdoilla (1 = halvin)

- Uudet voimalinjavaihtoehdot lähes kaikki nykyisiä kalliimpia
- Vaihtoehtoiset polttoaineet voivat toimia vanhoissa voimalinjoissa suoraan tai pienillä muutoksilla
- Vety kallis (kaasusäiliöt, turvalaitteet, jäähdytys)
- Sähköratkaisuissa akut nostavat hintaa
- Polttokenno kallein ratkaisu

	Polttoaine	Hinta-taso	Hintatasoon vaikuttavat tekijät
Dieselmoottori	Dieselpolttoaineet	1	
	Biodieselpolttoaineet	1	Suoraan korvaava dieselpolttoaineille
	Bio- ja eMetaani	3	Lähes suoraan korvaava dieselpolttoaineille. Tarvitsee kaasusäiliöt ja kaasun käyttöön liittyviä turvalaitteita, nesteytettynä myös jäähdytyksen.
	eDiesel	1	Suoraan korvaava dieselpolttoaineille
	Bio- ja eMetanoli	2	Lähes suoraan korvaava dieselpolttoaineille, mutta tarvitsee muutoksia polttoainejärjestelmään
	eAmmoniakki	4	Kalliimpi moottoritekнологia. Syövyttävä ja myrkyllinen aine. Tarvitsee kaasusäiliöt ja kaasun käyttöön liittyviä turvalaitteita, nesteytettynä myös jäähdytyksen.
	Dimetyylieetteri	4	Kalliimpi moottoritekнологia. Tarvitsee kaasusäiliöt ja kaasun käyttöön liittyviä turvalaitteita, nesteytettynä myös jäähdytyksen.
Ottomoottori	Etanolidiesel	1	Suoraan korvaava dieselpolttoaineille
	Vety	4	Kalliimpi moottoritekнологia. Tarvitsee kaasusäiliöt ja kaasun käyttöön liittyviä turvalaitteita, nesteytettynä myös jäähdytyksen.
	Bensiini E10/E5	1	
	Bio- ja eMetanoli	1	Lähes suoraan korvaava bensiinille, mutta tarvitsee muutoksia polttoainejärjestelmään
	Etanoli E85	1	Lähes suoraan korvaava bensiinille, mutta tarvitsee muutoksia polttoainejärjestelmään
	eFuel	1	Suoraan korvaava bensiinille, mutta tarvitsee muutoksia polttoainejärjestelmään
Hybridi	Bio- ja eMetaani	2	Lähes suoraan korvaava bensiinille, mutta tarvitsee muutoksia polttoainejärjestelmään
	Vety	4	Kalliimpi moottoritekнологia. Tarvitsee kaasusäiliöt ja kaasun käyttöön liittyviä turvalaitteita, nesteytettynä myös jäähdytyksen.
	Sähkö ja polttomoottori	2	Akku, sähkömoottori yms. nostavat hintaa. Polttomoottorin hinta voi olla suoraa käyttöä edullisempi koska se voidaan optimoida kuormituspektrin mukaan.
Täyssähkö	Akku	4	Akut ovat kalliita
Polttokenno	Vety	5	Polttokenno on kallis. Tarvitsee akun. Tarvitsee kaasusäiliöt ja kaasun käyttöön liittyviä turvalaitteita, nesteytettynä myös jäähdytyksen.

Polttoaineiden kustannusvertailu

- Bensiinin ja dieselin korvaavat polttoaineet kaikki kalliimpia (pl. biometaani)
- Polttokennoratkaisuissa kaikki vaihtoehdot kalliimpia verrattuna nykyisiin ratkaisuihin
- Täyssähkö halvin polttoainekustannusten osalta
- Vedyn hinnan ennustetaan laskevan voimakkaasti -> voi olla halvin vaihtoehto tulevaisuudessa

Suhteellinen polttoainekustannus eri voimalinjavaihtoehdoilla

	Polttoaineen kulutuskerroin	Polttoaineen hintakerroin	Polttoainekustannusten nousu	
Dieselmoottori (meri)				
MGO	1,00	1,00	1,00	
Biodiesel	1,17	1,87	2,19	
Biometaani	0,86	1,85	1,60	
eDiesel	1,00	1,21	1,22	
Bio- ja eMetanoli	2,19	1,31	2,87	
Ammoniakki	1,92	0,83	1,59	
Dimetyylieetteri	1,54	1,39	2,15	
Vety	0,36	9,71	3,50	
Dieselmoottori (sisävesi)				
Kevyt polttoöljy	1,00	1,00	1,00	
Biodiesel	1,17	1,17	1,37	
BioMetaani	0,86	0,92	0,79	
eDiesel	1,00	1,10	1,11	
Vety	0,36	5,42	1,95	
Ottomoottori				
Bensiini E10/E5	1,00	1,00	1,00	
Etanoli E85	1,24	1,14	1,41	
eFuel	1,26	2,50	3,16	
Biometaani	0,82	1,28	1,05	
Vety	0,34	12,72	4,33	
Polttokenno				
Vety	0,34	9,71	3,28	
Verrattuna MGO	Metaani	0,81	1,85	1,50
	Ammoniakki	1,80	0,83	1,49
Verrattuna kevyt p.ö.	Vety	0,34	5,42	1,83
Verrattuna E95	Vety	0,34	12,72	4,33
Täyssähkö				
Akku	0,57	0,37	0,21	

Kalastajien näkemyksiä esitetyistä energiavaihto- ehdoista

Yhteenveto kaupallisten kalastajien
haastatteluista

Kuva: SAKL:in kuva-arkisto

Meritrooliyritysten investointihalukkuus laimea

- Takana tappiollisia vuosia ja tulevaisuus epävarma
- Alukseen tehtävien investointien tulisi olla kustannustehokkaita ja käytännössä toimivia perustuen kalastusyritysten tarpeisiin ja näkemyksiin
- Kokemukset biodieselistä huonoja
- Suuret investoinnit tekevät monista vaihtoehtoisista energiaratkaisuista epärealistisia nykytilanteessa

Meritrooliyritysten näkemyksiä energiavaihtoehdoista

- Biodieselin lisäksi muita vaihtoehtoja ei koettu realistisiksi, koska ne vaatisivat investoinnin uuteen alukseen
  - Jos olisi mahdollista, näillä kiintiöillä investoitaisiin alle 24 metrin aluksiin
    - > Pienempi miehistötarve, tehokkaampia, mutta sopivat huonosti avomerioloihin
  - Maissaoloaika niin lyhyt, että täyssähkö ei ole vaihtoehto. Hybridiratkaisut ehkä voisivat toimia
  - Pienillä troolareilla maissaoloaika pidempi ja kalastusmatkat lyhyempiä, mikä voisi mahdollistaa biodieselin lisäksi erilaisia sähköratkaisuja
- Energiamuotojen kehittymistä tulee seurata ja uusien teknologioiden soveltuvuutta kalastukseen arvioida
- Mahdollisuuksia vähentää polttoaineenkulutusta nykyisestä erilaisilla toimilla:
  - Alusten kunnossapitotoimet tehdään ajallaan
  - Uudet troolimateriaalit ja pyydystekniset ratkaisut
  - Kalastuksen optimointi yritysysteistyönä (esim. uutena konseptina yhteiset emo- tai kuljetusalukset)

Uuden meritroolialuksen suunnittelulle on tarvetta

- Tarvetta uusille alusinvestoinneille laivaston ollessa vanhaa
- Uusissa aluksissa nykyistä pienempi energiankulutus jo lähtökohtaisesti
- Uusi alus mahdollistaisi vaihtoehtoisia energiaratkaisuja
- Suunnittelu yritysyhteistyönä alan tarpeet huomioiden
- Aluksen monitoimisuus tulee huomioida suunnittelussa kustannustehokkuuden lisäämiseksi

Sisävesi- ja rannikkokalastuksessa enemmän mahdollisuuksia vihreään siirtymään

- Uudet polttoaineet, biokaasu tai sähkö potentiaalisia vaihtoehtoja
- Investoinnit pienempiä kuin avomerellä tapahtuvassa kalastuksessa
- Toiminta-aika vesillä lyhyempi, joten sähkö mahdollinen
- Latausinfra useimmiten toteutettavissa helposti satamaan
- Kalastuksen optimointi mahdollista uuden tekniikan avulla
- Asenne uusiin kokeiluihin positiivinen

**Tiekartta
kaupallisen
kalastuksen
vihreään
siirtymään
2025-2050**

Kalastuksen vihreä siirtymä

- Hiilidioksidipäästöjen vähentäminen koskee myös kalastusta
- Investointihalukkuus yrityksillä matala alan yleisen epävarmuuden vuoksi
- Tukipolitiikka ei kannusta suuriin investointeihin tällä hetkellä
- Kalastustoimiala pieni, siirtymän eteneminen vahvasti riippuvainen yleisestä kehityksestä
- Kansainvälisesti suurta kiinnostusta koko merenkulun alalla
- Mahdollisia vaihtoehtoisia kehityskulkuja on useita, mikä haastaa oikean etenemispolun löytämistä
- Eri alustyypppejä käytössä, ei yhtenäistä teknistä kehityspolkua
- Varovainen eteneminen joustavien ratkaisujen avulla yleistä kehitystä seuraten

Kaupallisen kalastuksen energiasiirtymän askeleet

Nopeat toimet 2025-2027

Keskeiset ohjauskeinot

TKI -rahoituksen ohjaaminen
EU-yhteistyö: vaikuttaminen seuraavan ohjelmakauden sisältöön

Toimenpiteet

Kalastuksen ja kalastusvälineiden optimointi

- Tekniset ratkaisut, kalastuskonseptit, AI

Pilottialus sisävesi/rannikkotroolari

- Monikäyttöisyys

Lähtötaso ja seurannan kehittäminen

- Mittariston kehitys

Laaja kv-kehityshanke

Sähköistäminen pienimuotoisessa kalastuksessa

Teknisen kehityksen seuranta & verkostoituminen
Yrityskohtainen energia-auditointi

EU:n ohjelmakausi 2028-2035

Keskeiset ohjauskeinot

Tukipolitiikan toteutus ja vaikuttaminen

Toimenpiteet

Avomeritroolialuksen suunnittelu ja toteutus

Nykyalusten optimointi
Tarvittavan infran rakentaminen

Teknisen kehityksen seuranta & verkostoituminen

Kohti hiilineutraaliutta 2050

Keskeiset ohjauskeinot

Tukipolitiikan toteutus ja vaikuttaminen

Toimenpiteet

Teknisen kehityksen seuranta & verkostoituminen
Uusien teknisten ratkaisujen testaaminen ja käyttöönotto

Energiasiiirtymää tukevat ratkaisut tällä rahoituskaudella (2021-27)

- Polttoaineiden säästöä ja uusia energiateknologioita edistävien pyydys-, laite- ja moottori-investointien tukeminen
  - Kannustavampi tukiprosentti
- Kalastajakohtaisen energiasuunnittelun tukeminen
  - Alukset, laitteet, pyydykset ja pyyntitoiminta
  - Energia-auditoinnit ja yksilölliset energiantehokkuuden kehittämissuunnitelmat
- Uusien energiateknologioiden ja laitteiden käytännön testauksen ja pilotoinnin aloittaminen eri kokoisissa suomalaisissa aluksissa
- Yritysten uutta teknologiaa hyödyntävien kokeilujen tulosten koostaminen

Meritroolauksen energiasiirtymän edistäminen tällä rahoituskaudella (2021-2027)

- Optimaalisen troolialuksen suunnittelu
  - Yritysten yhteistyönä erilaisten osaamisten yhdistäminen ja tiedon siirto
  - Keskiössä energiasiirtymä, kalan laatu ja hyvinvointi, turvallisuus
- Suomalaisen troolikalastuksen optimointi
  - Yritysyhteistyössä uusien pyyntikonseptien (esimerkiksi pidempään pyytävä emoalus, ja satamissa sukkuloivat nopeat ja pienemmät kalan siirtoalukset) suunnittelu ja arviointi
- Monitoimiset kalastusalukset
  - Tavoitteena alusten käyttöasteen nostaminen pyyntisesongin ulkopuolella (valvonta, öljyntorjunta, sinilevän poisto, huoltotehtävät)
  - Monitoimisten kalastusalusten suunnittelu yhdessä muiden toimialojen viranomaisten (rajavartiolaitos, ympäristöviranomaiset jne.) ja toimijoiden kanssa
- Uusien teknologioiden kehityksen järjestelmällisen seurannan ja arvioinnin järjestäminen
  - Muiden toimialojen (kauppamerenkulku, energia-, huviveneily-, teollisuus- ja työkonesektorit) ja maailman kalastuksessa tehtyjen energiaratkaisujen seuranta
  - Tutustumiskäynnit uutta energiaa käyttäviin aluksiin tai kalastukseen

Energiasiiirtymän edistäminen pitkällä aikavälillä

- Edellä esitettyjen pilottialusten ja uusien konseptien toteuttamisen tukeminen
- Suomeen reaalisesti sovellettavissa olevien uusien (jotka tänään vielä kehitysvaiheessa) energiateknologioiden analyysit yhdessä yritysten kanssa
  - Potentiaalisimpien alusvaihtoehtojen suunnittelu
  - Parhaimman alusvaihtoehdon rakentamisen tukeminen, pilotointi ja seuranta
  - Kalastusalusten käyttöä edellyttävän infran rakentamisen tukeminen

Taustamateriaalit

Setälä Jari, 2024. Trooliyritysten näkemyksiä energiasiirtymästä. Muistio haastatteluiden tuloksista.

Kytölä Antti, 2024. Sisävesitroolareiden näkemyksiä energiasiirtymästä. Muistio haastatteluiden tuloksista.

Aaltonen Jussi, Hakonen Kalle, Salomaa Tuomas & Kari T. Koskinen, 2024. Kalastuksen vihreä siirtymä. Tutkimusraportti 57 s. Mechatronics Research Group, Tampere University.